

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ МЕХАНІКИ ТА АВТОМАТИКИ АПВ НААН
ДЕРЖАВНИЙ БІОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

***ЗБІРНИК
ТЕЗ ДОПОВІДЕЙ***

***X Міжнародної науково-технічної конференції з нагоди
116-ї річниці від дня народження
доктора технічних наук, професора,
члена-кореспондента ВАСГНІЛ,
віцепрезидента УАСГН
КРАМАРОВА
Володимира Савовича
(1906-1987)***

«КРАМАРОВСЬКІ ЧИТАННЯ»

***23-24 лютого 2023 року
м. Київ***

УДК 639.31

СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ ГАЛУЗІ РИБНИЦТВА В УКРАЇНІ

М. О. УМАНСЬКИЙ, аспірант,

В. В. БРАТІШКО, д.т.н., с.н.с.

Національний університет біоресурсів і природокористування України

E-mail: umansky@gmail.com

Рибництво може вважатися однією із перспективних галузей економіки України – при раціональному використанні та збалансованому кормоприготуванні країна здатна здійснювати експорт продукції в країни ЄС.

Завданнями галузі є забезпечення потреб населення в продукції рибництва, незамінному джерелі вітамінів групи В, вітамінів РР, Н, жиророзчинних вітамінів А і D.

За інформацією Державного агентства водних ресурсів України із наявних в Україні 47450 водних об'єктів загальною площею водного дзеркала 276,29 тис. га, в оренду передано 17440 водних об'єктів загальною площею 119,62 тис. га. [1]. Отже, в країні існують достатні площі для забезпечення власних потреб у продукції рибництва і використання надлишкової продукції для експорту в країни ЄС (таблиця 1).

Таблиця 1 – Баланс виробництва та споживання продуктів рибництва (Держстат України)

<i>Рік</i>	<i>2005</i>	<i>2010</i>	<i>2015</i>	<i>2017</i>	<i>2018</i>	<i>2019</i>	<i>2020</i>
Виробництво	296	260	139	132	128	128	118
Зміна запасів	14	3	-3	-8	8	0	5
Імпорт	425	490	237	338	394	417	424
Усього ресурсів	707	747	379	478	514	545	537
Експорт	20	75	10	13	13	14	15
Втрати	11	5	2	5	6	7	5
Фонд споживання	676	667	367	460	497	524	517

За останні роки прослідковується спад виробництва, та, відповідно, й споживання, що негативно відбивається на потребах суспільства в забезпеченні необхідними мікроелементами для належного рівня якості життя.

Із статистичних показників можна прослідкувати, що ринок риби в Україні на 80% складається із імпортованої продукції. В основному це риба морського походження. Із 20% відсотків вітчизняної продукції 12% складає вирощування прісноводних риб (рис. 1). Дані тенденції можуть становити загрозу для економічно-продовольчої безпеки країни.

Така тенденція спостерігається як наслідок окупації частини території України російською федерацією, що спричинило зменшення прибережних рибних зон України більше ніж у два рази.

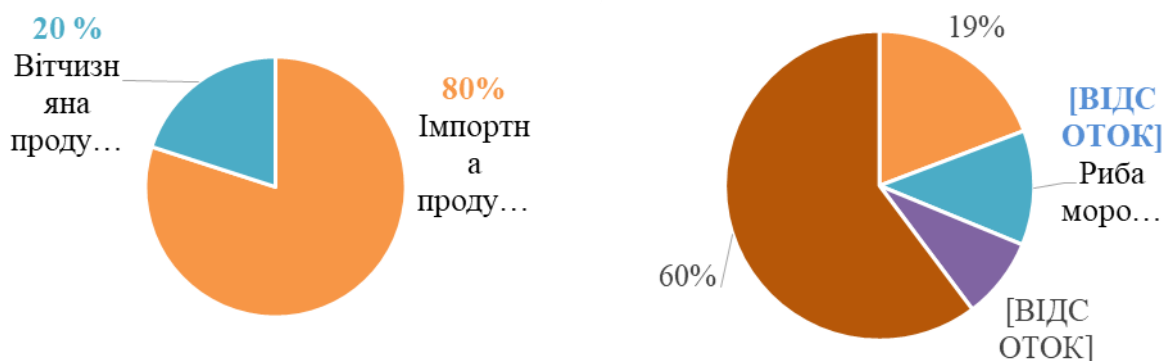

Рисунок 1 – Структура ринку продукції рибництва в Україні (з лівого боку) та структура експорту (з правого боку)

Рівень споживання рибної продукції на душу населення в Україні є нижчим за середньосвітовий показник – 12,9 кг/рік, за рекомендованого рівня 20 кг/рік, за даними Продовольчої та сільськогосподарської організації ООН (рис. 2). Хоча впродовж останніх років спостерігається тенденція до збільшення цього показника, це відбувається переважно за рахунок імпорту [1]. У країнах із більш високим рівнем розвитку економіки він значно вищий: у Норвегії – 66 кг, Японії – 58 кг, Південній Кореї – 78 кг, Португалії – 62 кг [2-5].

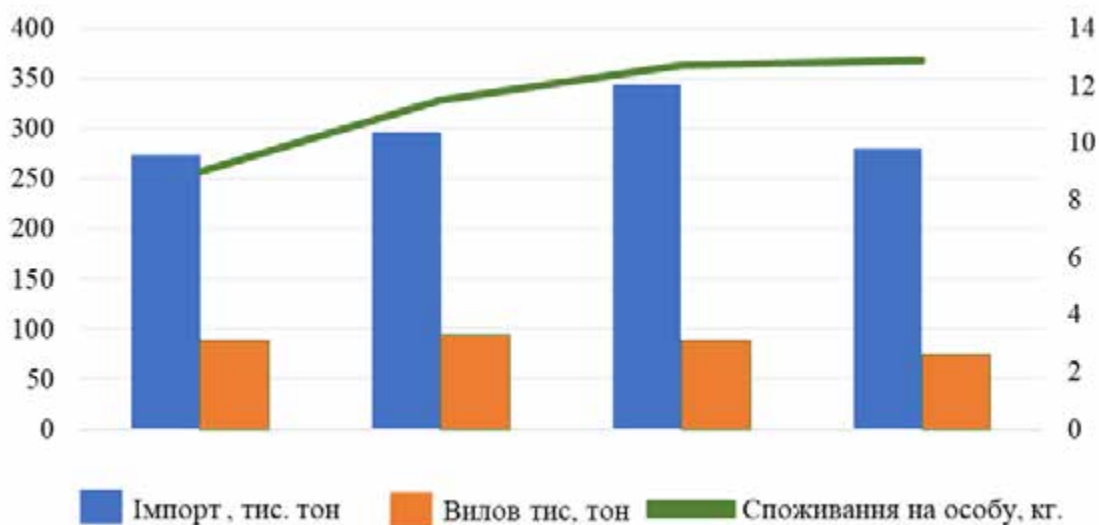

Рисунок 2 – Імпорт, вилов (ліва шкала) та рівень споживання рибної продукції на душу населення України (права шкала)

Отже, із оглянутої нами інформації та статистичних показників можна зробити висновок, що галузь рибництва перебуває в кризовому стані. Перспективою подальшого розвитку рибництва в Україні є розкриття потенціалу прісноводних водоймищ, площа яких становить 276 тис. га, та використовується лише на 12%. Розкриття цього потенціалу можливе за рахунок застосування інтенсивних технологій рибництва, ресурсозберігаючих моделей приготування комбікормів, що забезпечить високі рівні рентабельності при використанні водоймищ невеликих площ.

Список використаних джерел

1. Зелена книга: Аналіз рибної галузі України: Ринковий контроль та нагляд «офісу ефективного регулювання». Режим доступу: https://uifsa.ua/files/global/regulation.gov.ua_GB-fish-industry.pdf
2. Statistical Yearbook "Agriculture of Ukraine". 2020 (information about social and economic state of agriculture in Ukraine and its regions for 2000-2020). Access mode: https://ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_e/publ4_e.htm
3. V.Chemerus, V. Dushka, V. Maksym (2016). State and perspectives of development the aquaculture in Ukraine 18, 2(69), 169–175. doi:10.15421/nvlvet6933
4. Edwards, P. (2015). Aquaculture environment interactions: Past, present and likely future trends. *Aquaculture*, 447, 2-14. doi:10.1016/j.aquaculture.2015.02.001
5. Jayaram, M. G., & Shetty, H. P. C. (1981). Formulation, processing and water stability of two new pelleted fish feeds. *Aquaculture*, 23(1-4), 355-359. doi:10.1016/0044-8486(81)90028-4

УДК 631.363

ЕКОЛОГІЯ І СІЛЬСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО

В. С. ХМЕЛЬОВСЬКИЙ, д.т.н., професор
Національний університет біоресурсів і природокористування України

Щороку в атмосферу і воду скидаються сотні мільйонів тонн відходів, чверть з яких утворюється в агросекторі, п'ята частина — у тваринництві.

Промислове тваринництво є джерелом трьох парникових газів: метану, діоксиду азоту та вуглекислого газу. Метан утворюється під час травлення у тварин та через велику кількість гною, який накопичується на фермах. Масштаби викидів парникових газів 20 найбільших світових м'ясо-молочних компаній надзвичайно великі та завдають докільню велетенської шкоди. Їх викиди призводять до утворення атмосферного аерозолю та кислотних дощів.

Для України, питання забруднення від сільського господарства, вкрай актуальне, зважаючи на роль агропромислового комплексу в економіці країни. Сільське господарство вже декілька років є основною галуззю української економіки і забезпечує понад 40% виручки від експорту [1, 2]. Україна є однією з країн, які забезпечують продовольчу безпеку світу. І наше завдання – тримати і надалі цей курс, але при цьому нарощувати обсяги. За матеріалами [3] Всесвітньої продовольчої програми (ВПП), 50 мільйонів осіб у 45 країнах перебувають на межі голоду, а 828 мільйонів людей у світі не мають достатньої кількості їжі та щовечора лягають спати голодними. ВПП потребує 22,2 мільярда доларів, щоб охопити 152 мільйони людей у 2022 році. Проте, це не